

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ – ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΔΕΥΤΕΡΑ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2024
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ (Α.Ο.Θ.)

Ενδεικτικές απαντήσεις

ΘΕΜΑ Α

A1. α. Σ β. Λ γ. Λ δ. Σ ε. Σ

A2. 1. β 2. γ

ΘΕΜΑ Β

B1. Ο όρος οικονομικό κύκλωμα χαρακτηρίζει το σύνολο των σχέσεων που δημιουργούνται μεταξύ των βασικών μονάδων ενός οικονομικού συστήματος. Στην απλούστερη μορφή του, το οικονομικό κύκλωμα περιλαμβάνει τις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων, νοικοκυριών και κράτους και δείχνει τις ροές αγαθών, παραγωγικών συντελεστών και χρήματος που παρατηρούνται στην οικονομία. Στη διαγραμματική του απεικόνιση το οικονομικό κύκλωμα, δείχνει ότι μεταξύ επιχειρήσεων και νοικοκυριών υπάρχουν δύο αντίθετες ροές. Τα προϊόντα που παράγονται από τις επιχειρήσεις ρέουν προς τα νοικοκυριά όπου και καταναλίσκονται. Οι παραγωγικοί συντελεστές που κατέχουν τα νοικοκυριά ρέουν προς τις επιχειρήσεις όπου μετατρέπονται σε προϊόντα. Για καθεμία από τις ροές αυτές υπάρχει μια αντίθετη ροή χρήματος. Βέβαια υπάρχουν και συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων, οι οποίες όμως δεν εμφανίζονται στο διάγραμμα. Το Κράτος εμφανίζεται να δημιουργεί ροές και με τις επιχειρήσεις και με τα νοικοκυριά προς τα οποία προσφέρει υπηρεσίες και υλικά αγαθά και από τα οποία εισπράττει χρηματικά ποσά. Το οικονομικό κύκλωμα μπορεί εύκολα να γίνει πολύ περίπλοκο, αν προστεθούν οι διάφορες ροές που στην πραγματικότητα συμβαίνουν. Μπορούμε π.χ. να προσθέσουμε τις συναλλαγές που γίνονται μεταξύ επιχειρήσεων, νοικοκυριών και Κράτους με άλλες χώρες. Κάτι τέτοιο όμως θα έκανε το διάγραμμα δυσνόητο, χωρίς να προσθέσει τίποτα στην κατανόηση του οικονομικού κυκλώματος. Πρέπει όμως να γίνουν δύο σχόλια: Πρώτο, ότι οι ροές είναι συνεχείς, δηλαδή συμβαίνουν σε κάθε χρονική στιγμή. Δεύτερο, ότι οι ροές αυτές δεν έχουν πάντοτε το ίδιο μέγεθος, δηλαδή ο όγκος των συναλλαγών μπορεί να μεταβάλλεται, καθώς η παραγωγική δραστηριότητα αυξάνεται ή μειώνεται.

B2. Τα προϊόντα της παραγωγής, δηλαδή τα οικονομικά αγαθά, από άλλους πωλούνται και από άλλους αγοράζονται. Ο χώρος όπου γίνονται αγοραπωλησίες ονομάζεται αγορά. Π.χ. ο εμπορικός δρόμος μιας πόλης όπου βρίσκονται τα μαγαζιά θεωρείται η αγορά της. Εν τούτοις μια αγοραπωλησία μπορεί να γίνει και με ένα τηλεφώνημα, με ένα τηλεγράφημα, στο γραφείο ενός συμβολαιογράφου ή οπουδήποτε αλλού. Γι' αυτό η έννοια της αγοράς δεν περιορίζεται σε ένα γεωγραφικό χώρο, αλλά περιλαμβάνει όλα εκείνα τα μέσα με τα οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί μια αγοραπωλησία και όλους τους σχετικούς χώρους.

Παραδείγματα αγορών είναι η λαϊκή αγορά στη γειτονιά σας, η λαχαναγορά της Αθήνας, το Χρηματιστήριο Αθηνών. Συχνά οι αγορές αναφέρονται με το όνομα των αγαθών που είναι αντικείμενο αγοραπωλησίας, όπως η αγορά γης ή ακόμα η αγορά αγροτικής γης, η αγορά τίτλων (ομολόγων και μετοχών) στο χρηματιστήριο, η αγορά εργασίας κ.λπ.

ΘΕΜΑ Γ

$$\text{Γ1. } 3.000 \cdot \frac{0}{100} + 8.000 \cdot \frac{9}{100} + 11.000 \cdot \frac{X}{100} = 2.920$$

$$\Rightarrow 0 + 720 + 110 \cdot X = 2.920 \Rightarrow 110 \cdot X = 2.200 \Rightarrow X = 20\%$$

Γ2. Φόρος εισοδήματος του Β

$$3.000 \cdot \frac{0}{100} + 8.000 \cdot \frac{9}{100} + 24.000 \cdot \frac{20}{100} + 6.000 \cdot \frac{30}{100} =$$

$$0 + 720 + 4.800 + 1.800 = 7.320 \text{ ευρώ}$$

Γ3. α. Φόρος δαπάνης = $2.000 \cdot \frac{25}{100} = 500$ ευρώ

Τελική τιμή κλιματιστικού = $2.000 + 500 = 2.500$ ευρώ

β. Ο φόρος δαπάνης ως ποσοστό στο εισόδημα των πολιτών :

$$\frac{\text{Φόρος δαπάνης}}{\text{Εισόδημα}} \cdot 100$$

Για τον πολίτη Α: $\frac{500}{22.000} \cdot 100 = 2,2\%$

Για τον πολίτη Β: $\frac{500}{41.000} \cdot 100 = 1,2\%$

γ. Ο φόρος δαπάνης είναι αντίστροφα προοδευτικός ως προς το εισόδημα, γιατί η αναλογία του φόρου δαπάνης μειώνεται, καθώς αυξάνεται το εισόδημα.

ΘΕΜΑ Δ

Έτος	Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές (€)	Δ.Τ.(%) με βάση το έτος 2022	Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές (€)	Πληθυσμός (άτομα)	Κατά κεφαλήν πραγματικό Α.Ε.Π.
2022	15.000	100	15.000	1.000	15
2023	22.000	110	20.000	1.000	20

Δ1. Για το έτος 2022:

Δίνεται από την εκφώνηση ότι Έτος Βάσης 2022, συνεπώς Δείκτης Τιμών₂₀₂₂=100 και εφαρμόζοντας τον τύπο του πραγματικού Α.Ε.Π. προκύπτει:

$$ΑΕΠ_{\Sigma.T.2022} = \frac{Α.Ε.Π_{T.T.2022}}{\Delta.T_{2022}} \cdot 100 \Leftrightarrow Α.Ε.Π_{\Sigma.T.2022} = Α.Ε.Π_{T.T.2022} = 15.000$$

$$\text{κατά κεφαλήν Α.Ε.Π.}_{\text{πραγμ.2022}} = \frac{Α.Ε.Π_{\Sigma.T.2022}}{\text{Πληθυσμός}_{2022}} = \frac{15.000}{1.000} = 15$$

Για το έτος 2023:

Δίνεται από την εκφώνηση ότι

$$Ρ.Π.\%_{2023} = 10\% \Leftrightarrow \frac{10}{100} = \frac{\Delta.T_{2023} - \Delta.T_{2022}}{\Delta.T_{2022}} \Leftrightarrow \Delta.T_{2023} = 110$$

$$Α.Ε.Π_{T.T.2023} = \frac{Α.Ε.Π_{\Sigma.T.2023} \cdot \Delta.T_{2023}}{100} \Leftrightarrow Α.Ε.Π_{T.T.2023} = 22.000$$

$$\text{Πληθυσμός}_{2023} = \frac{Α.Ε.Π_{\Sigma.T.2023}}{\text{κατά κεφαλήν Α.Ε.Π.}_{\text{πραγμ.2023}}} = \frac{20.000}{20} = 1.000 \text{ άτομα}$$

Δ2. Δίνονται Εργατικό Δυναμικό(ΕΔ)₂₀₂₃=800 άτομα και

Ποσοστό Ανεργίας(Π.Α.)₂₀₂₃=5% από αυτά προκύπτει:

$$Π.Α.\%_{2023} = \frac{5}{100} = \frac{\text{Άνεργοι}_{2023}}{Ε.Δ.\%_{2023}} \Leftrightarrow \frac{5}{100} = \frac{\text{Άνεργοι}_{2023}}{800} \Leftrightarrow \text{Άνεργοι}_{2023} = 40 \text{ άτομα}$$

συνεπώς:

$$\text{Απασχολούμενοι}_{2023} = Ε.Δ.\%_{2023} - \text{Άνεργοι}_{2023} = 800 - 40 = 760 \text{ άτομα}$$

Δ3. Ο τύπος της πραγματικής ποσοστιαίας μεταβολής του Α.Ε.Π. είναι:

$$\Delta ΑΕΠ_{\Sigma.T.} \% = \frac{Α.Ε.Π_{\Sigma.T.2023} - Α.Ε.Π_{\Sigma.T.2022}}{Α.Ε.Π_{\Sigma.T.2022}} \cdot 100$$

Για τη μεταβολή με έτος βάσης το 2022 έχουμε έτοιμα τα δεδομένα:

$$\Delta \text{ΑΕΠ}_{\Sigma.Τ.} \% = \frac{\text{Α.Ε.Π.}_{\Sigma.Τ.2023} - \text{Α.Ε.Π.}_{\Sigma.Τ.2022}}{\text{Α.Ε.Π.}_{\Sigma.Τ.2022}} \cdot 100 = \frac{20.000 - 15.000}{15.000} \cdot 100 = 33,3\%$$

Για τη μεταβολή με έτος βάσης το 2023, αλλάζουμε πρώτα τους Δείκτες τιμών των ετών 2022, 2023 με τον τύπο:

$$\text{νέος Δ.Τ.}_{\text{με Έτος Βάσης 2023}} = \frac{\text{παλιός Δ.Τ.}_{\text{κάθε έτους}}}{\text{παλιός Δ.Τ.}_{2023}} \cdot 100 \quad \text{συνεπώς για το έτος 2022 θα έχουμε:}$$

$$\text{νέος Δ.Τ.}_{2022 \text{ με Ε.Β.2023}} = \frac{\text{παλιός Δ.Τ.}_{2022}}{\text{παλιός Δ.Τ.}_{2023}} \cdot 100 = \frac{100}{110} \cdot 100 = 90,9\%$$

Και για το 2023 αντίστοιχα:

$$\text{νέος Δ.Τ.}_{2023 \text{ με Ε.Β.2023}} = \frac{\text{παλιός Δ.Τ.}_{2023}}{\text{παλιός Δ.Τ.}_{2023}} \cdot 100 = \frac{110}{110} \cdot 100 = 100\%$$

Τώρα θα προχωρήσουμε στον εκ νέου υπολογισμό του Α.Ε.Π._{Σ.Τ.} και προκύπτει:

$$\text{ΑΕΠ}_{\Sigma.Τ.2022} = \frac{\text{Α.Ε.Π.}_{\text{Τ.Τ.2022}}}{\text{Δ.Τ.}_{2022}} \cdot 100 \Leftrightarrow \text{Α.Ε.Π.}_{\Sigma.Τ.2022} = \frac{15.000}{90,9} = 16.501,6 \quad \text{και ομοίως για το 2023:}$$

$$\text{ΑΕΠ}_{\Sigma.Τ.2023} = \frac{\text{Α.Ε.Π.}_{\text{Τ.Τ.2023}}}{\text{Δ.Τ.}_{2023}} \cdot 100 \Leftrightarrow \text{Α.Ε.Π.}_{\Sigma.Τ.2023} = \text{Α.Ε.Π.}_{\text{Τ.Τ.2023}} = 22.000 \quad \text{συνεπώς:}$$

$$\Delta \text{ΑΕΠ}_{\Sigma.Τ.} \% = \frac{\text{Α.Ε.Π.}_{\Sigma.Τ.2023} - \text{Α.Ε.Π.}_{\Sigma.Τ.2022}}{\text{Α.Ε.Π.}_{\Sigma.Τ.2022}} \cdot 100 = \frac{22.000 - 16.501,6}{16.501,6} \cdot 100 = 33,3\%$$

Παρατηρούμε ότι παρά την αλλαγή στις τιμές του πραγματικού Α.Ε.Π. –λόγω αλλαγής στο έτος βάσης– η πραγματική ποσοστιαία μεταβολή παραμένει σταθερή καθώς η διαφορά του πραγματικού Α.Ε.Π. δεν επηρεάζεται από τις μεταβολές των τιμών παρά μόνο από τις μεταβολές των ποσοτήτων και μεταξύ των δύο αυτών ετών υπάρχει μία και δεδομένη μεταβολή στις ποσότητες της τάξης του 33,3%.